

tíðindablaðið

sosialurinn

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevri: p/f sosialurinn

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurinn. Prent: p/f pressan 1981

Eirindaleys persónsjagstran

oddagrein

MÁNADAGIN lögdu lögtingsgrannskoðararnir álit fyr tingið viðvíkjandi roknskapunum hjá telefonverkinum fyr fimm tve seinastu figgjarárin. Talan er um figgjarárin frá 1977/78 til og við 1981/82.

TEY, SUM HAVA lisið Dagblaðið fyr mikudagin og friggjadagin í hesi vikuni, eru ikki í iva um, hvat endamálið hjá formanninum í lögtingsgrannskoðaranevndini er. Endamálið hjá honum er at misnýta hetta arbeiðið við tí fyr eyga at fremja eina eirindaleysa jagstran av ávisum ørvísi hugsanði stovnsleiðarum hjá tí almenna.

VIT ERU VÍSIR í, at lögtingsgrannskoðararnir, við undantak av sjálvum formanninum í lögtingsgrannskoðaranevndini, gera hetta arbeiði við einum sakligum endamáli. Teir royna nevniliga at fáa allar relevantar upplýsingar frma og út frá hesum upplýsingum at koma við skilagóðum og positívum tilmælum.

TAD ER SJÓNLIKT, at tað er nevndarformaðurin sjálvur, sum hevur ført pennin, tá álitid varð skrivað, og at hann sera snildsliga hevur »gloymt« ávisar detaljar, ið kortini hava stóran tyding fyr samanhangid. T.d. er tað ikki nevnt við einum orði, at Tórs-havnar býráð — við fólkaflokkinum á odda — í samfull sjei ár sýtti telefonverkinum byggið, og at hetta førði til eitt tap fyr telefonverkið upp á umleið 40 mió. kr.

TELEFONVERKIÐ hevur sum kunnugt eina stóra uttanlandsskuld. Harvið hevur verkið eisini stór kurstap at stríðast við. Lánini vórðu tikin í samband við automatiseringina og útbýggingina av telefonverkinum annars. Dagblaðið gevur leiðaranum av telefonverkinum skyldina fyr og

ábyrgdina av øllum hesum. Men tað var eitt ynski frá fólkinum og frá lögtinginum, at telefonin skuldi automatiserast, og at telefonverkið skuldi byggja út.

OG HVI VARD ØLL útbýggingin figgjað við lantøkum uttanlands? Er tað leiðarin á telefonverkinum, sum av eitingum hevur verið í útlandum og tikið hesi lán upp, uttan at spurt nakran eftir? Nei! Tað eru skiftandi landsstýri, eftir tilmæli frá bankunum, ið hava víst telefonverkinum til lánmarknaðin uttanlands. Og grundgevingin hjá bankunum var tann, at lániorðan heima í Føroyum skuldi verða tøk til onnur endamáli, til aðrar útbýggingar.

NIDURSTODAN er, at telefonverkið ikki hevur bygt út í størri mun enn politikkarnir hava játtað, at útbýggingin er figgjað við lánunum, ið eru tikin har, sum skiftandi landsstýrir hava mælt til at tve vórðu tikin og at tann seinkaða útbýggingin av støðini í Havn hevur kostað telefonverkinum eitt tap uppá umleið 40 mió. kr. Sostatt kann ongin geva leiðsluni á telefonverkinum skuldina fyr at støðan er sum hon er.

JUST Í ÁR ERU liðin fimti ár síðani tann størsta og mest eirindaleysa persónsjagstranin í hesi øldini fór í gongd. Møguliga ætlar formaðurin í lögtingsgrannskoðaranevndini at markera árið við at taka hesa óhugnaligu og eirindaleysu jagstran av persónum upp aftur.

ÆTLAR FORMAÐURIN í lögtingsgrannskoðaranevndini at halda fram sum higartil og tað vil siga at arbeiða við tí endamáli at misnýta upplýsingar til jagstran av ávisum persónum (stovnsleiðarum), so má lögtingið umhuga eina fullkomuliga umlegging av virkseminum hjá lögtingsgrannskoðanini.

høvdu. Harafurat skrivadu fleiri av teimum meira virknu skribentunum hjá flokkinum imóti ætlaðu lógarbroytingunum. Teirra millum flokksstjórnarlimir. Tað skal ikki komast meira inn á tann spurningin her, men tað var, og er einki dulsmál, at Javnaðarflokkurin var ógvuliga ósamdur í teimum tiltøkunum, sum framd vórðu.

Men munurin er bara hann, at tá var veruliga tørvur á peningi fyr at fáa vinnuhjólina at mæla og neyðugt var at tálma í kostnaðin eina tíð. Harafurat varð annað endurgjald latið í 1980. T.d. hægri barnafrádráttur, broytingar í skattalógini og betri prisansing. Umframt tað, at háinnøkurnar fingi ein eykaskatt. At enda varð hetta gjørt í eini

tíð, tá føroyski lantakarinn hevði eina reallønarmargongd.

Nú er landsstýrið ikki komið við nakrari veruligari grundgeving. Utan hana, at pristalið er komið upp á sama støðið sum seinast, tá tað varð nullstillað. Og í dag hava vit eina reallønarmargongd, sum í sjálvum sær skuldi bøtt um kappingarføri, ið Torbjørn Poulsen tekur fram í Tingakrossi. Harafurat er vert at leggja merki til, at einki endurgjald verður latið hesuferð. Støðan hjá samgonguni er jánkast í hesum máli. Nevnst kann, at bert ein samgongumaður tók orðið, tá málið varð til 1. viðgerð. Eingin saklig og grundgevandi frágreiðing kom frá landsstýrinum!

Wang & Breckman

Sum oftast er tað áhugavert at lurta, tá Utvarpið við góðum orðaskiftum o.o. greiðir okkum frá t.d. uttanrikispolitiskum viðurskiftum.

Men herfyri vóru tit sera óhepnir, tí at seta tveir so lógvar stavar sum Ola B. og Zakaris W. til at viðgera eitt so álvarsamt mál sum støðuna í dagsins Vestur-Týsklandi, tað var ov illa umhugað, tí lita vit at søguni, so krevur hetta vandamál eina viðger, ið kann geva okkum øllum nakað at hugsa um.

At Oli B. hatar javnaðarrrorsluna, at hann er sera høggravendur og ein krigsgreiddingur, (hann kallar tað at vera frælslytur), tað hevur hann so mangan sýnt í verki.

Hetta var tí eisini eitt sera lögdið orðaskifti, har hin demagogiski Oli kundi horeiggja sær sum honum lysti, tí at hin mósuti og tvætuti Z. W. stóð honum

ikkí syftu. Harafurat er hann eins stórir hatari av javnaðarrrorsluni og Oli sjálvur, um enn kanska út frá øðrum sjónarmiðum.

T.d. kundi Oli ómót-sagdur standa og útsverta heiðursmannin Willy Brandt, ið er ein maður, tað veri seg eystan ella vestanfyri, ið nýtir størstu virðing bæði sum menniskja og sum statsmaður. Hann er ein teirra, ið hevur friðarvirðisløn Nobels.

Ein maður, ið framhaldiandi tordi at tala Hitleri imót og tessvegna mátti av landi flýggja, tá Hitler kom til valdið.

Ja, og hvussu kom so hesin Hitler til valdið? Hesum slapp Oli eisini sera lætt frá, tí eingin var at siga honum imóti.

Ferð eftir ferð nevndi Oli, hvussu glaður hann var um høggravendingina í týskum politikki, og at henda høggravending var einasta borgan fyr heims-

friðin. Men tá eingin var at siga honum imóti, slapp hann undan at greiða okkum frá, at tað vóru hesar somu høggravreftir, við idnaðarfúrsum og pröjsiskum junkarum á odda, ið fyrri árum síðan bóru Hitler á herunum fram til ta maktstöðu hann fekk og harav fylgjandi heimsbardaga, ið vit øll komu at kenna snertin av.

Herav sæst, at tá Oli roynir at mála høggravlygguna í Týsklandi sum friðarðugvur, so er hetta ikki annað enn ein vanlig Breckmanisma.

Aftur til Utvarpið: Lat-ið okkum fáa eitt sakligt orðaskifti, við lutteku av fólki, ið kann geva lurtaranum eina sakliga og sanna mynd av tí, ið viðgjort verður, tí Breckmanismur tørvar okkum ikki í Utvarpinum, tær hava vit í ríkiligum máti í Dagblaðnum.

Lurtari

Rusk er skam politiskt

Vegna kreppu í ruskskrivingini loyvir undirritaða sær at koma við hesum hugleiðingum uttan harvið at taka tankarnar úr hondum ekspertanna.

Marinmalena á Mýritúgvu

Tað gleddi meg at siggja, at ruskið er komið upp á tað hoga plan, har tað hoyrir heima.

Eg læs við forvitni hugvekjandi grein tygara, harri blaðstjóri. Ja, tað fór at kila so í mær, at eg reiv penning til min fyrri at festa fátæksligu tankar minar á prent fyrri at hjálpa til, at rusksplanid ikki skuldi sjunka.

Halda tygum, at tað er rætt at leggja rusksstöðir á hvørjum tanga?

Hava tygum hugsa um duftin.

Tygum hava helst ongandið ein góðan summardag notið náttúruna úti í Havnardali.

Ti kemur til min Holger Fællessanger »Der er en duft af jeg ved ikke hvad«.

Orsakað, at min stílur ikki er so krystaleinur — evnið ger meg ikki sørt orkumlaða.

Tað, sum gjerdi, at eg frá morgunstundini av treiv eftir penninum, var sera interessanta hugskot tygara um eitt ruskskip.

Eg siggi tað fyr mær longu. Sum eg forstandi, so skal skipið innrætast til rusks, sigla við ruski og behandla rusks — ja og so eisini sigla við kraft av ruski.

Eg má siga, at eg hevði ikki trúð, at ein blaðstjóri kundi innihalda so nøgv elementir av hugskotum, eisini um rusks, so sum tygum virkuliga hava lagt fram fyr Føroya fólki.

Annars var eg so smátt farin at trúgva, at hatta við renovasjonini ikki var tað stóra problemid í Føroyum, tí vit hava eftirhondini so nøgv bløð — og summi teirra eru einastandandi væl egnað sum rusksstöð.

Men sum politikarin sigur, aftur til málið.

Lat okkum byggja skipið á eini føroyskari skipasmíðu. Eg haldi ikki, vit skulu keypa nakra dangu til endamálið. Tað hevði verið at ferkad ruskið niður á eitt lægri plan.

Mitt uppkoyrt skal vera hetta. Er tað so ikki eisini ein tanki, at man upprættaði eina lands-ruskrutu, sum ein slags bussruta, sum so eftir einum fartplani stæðaði á ávisum rusks-stoppestøðum. So møtti man upp á teim serligu rusksstöðunum um bygdinrar og avhendaði so sitt rusks, diskret í rusksbusskukuna.

Eitt aftrat. Rusks-bussurin kundi so gingið við gassi, sum so skuldi verið utvunnið... vunnid burturur ruskinum, tá tað var behandlað umborð á ruskskipinum.

Eitt tilki gass-projekt hevði faktiskt loyst allar knutar.

Hava tygum so ikki hugsa

um eina heilt aðra loysn. Um vit ikki kundu loyst hetta problem okkara fagra lands á enn hægri plani.

Hvat um vit istaðin gjørdi ein satelitt, ein rusksatelitt. Hevði tað ikki heilt friað okkum fyrri at pletta okkara fagra Føroya land fyrri alskyns óhumsks!

Tað er so avgerandi at gjøgnumtonka alt, aðrenn man, um eg so má siga, steur spakan í.

Eg eri so spent upp á næstu greinina í blaðnum. Eg haldi ikki, man skal siga rusksgreinina. Tað kann misskiljast. Og ikki minst í hesum expert-tíðum, tá vit næstan hvørja viku fáa vitjan av expertum.

Var tað ikki eisini eitt gott hugskot, um man nú fann fram til eitt »team« til at fáa fram eina »entlosung« av øllum føroyskum rusksproblemum.

Ja, tað kitalar virkuliga longu í mær, tí eg feli sum um eg longu frammanundan kenni meg í samsvar við hesar spennandi rusktankarnar. Serliga tá landsstýrið nú hevur kastað ruskmálið niðan í tingið, er tað sum um fólkið má tala í málinum.

Hvat um vit fingi eina rusksfólkaatkvøðu? Var tað ikki rættast, tað eru tó ikki bara tingmenn sum kenna til rusks!

Vonnfylt

P. S. Men ikki megu tygum kallað skipið Rustikusturin.

Torbjørn Poulsen stuttmintur

Torbjørn Poulsen, figgjar-málaráðharri, er ikki sör: stuttmintur, tá hann í Tingakrossi sigur:

»Tá meinti Atli Dam, at beint var atborði og tá varð litið gjørt burtur úr Sosialinum. So lætt kann í politikki, rætt verða vent til rangte.«

(Talan er um uppskot landsstýrisins um at seta pristalið aftur á 100).

Lesur figgjar-málará-harrin Sosialin í februar og fyrst í mars 1980 sær hann, at Sosialurin gjørdi ikki »litið burturúr«. Longu tá uppskotini komu fram, ella aðrenn tve komu fram, varð ávarað imóti tiltøkunum í oddagrein blaðsins. Greinir vóru um áskoðanina, fakfeløgini